

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Η Ευρυτανία βρίσκεται στο κέντρο της Στερεάς Ελλάδας και συνορεύει με τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Καρδίτσας και Φθιώτιδας. Είναι μια περιοχή με πλούσια ιστορική παράδοση, εθνική προσφορά και πνευματική ακτινοβολία, με χώρους αρχαιολογικούς και τόπους ιστορικούς, με θρησκευτικά προσκυνήματα και φύση καταπληκτικής εναλλαγής και σπάνιας ομορφιάς. Η πλούσια φύση, τα θεόρατα βουνά, οι πανέμορφες κοιλάδες με τα ονομαστά τους ποτάμια, τον Αχελώο, τον Μέγδοβα, τον Αγραφιώτη, τον Καρπενησιώτη, συνθέτουν την ``κοσμογονία τοπίου`` όπως έγραψε ο Ευρυτάνας λογοτέχνης Ζαχαρίας Παπαντωνίου. Οι φυσικές καλλονές της Ευρυτανίας και η φιλόξενη ψυχή των Ευρυτανών αποτελούν «το συγκριτικό πλεονέκτημα» της «Ελβετίας της Ελλάδος» όπως δίκαια έχει ονομαστεί αυτός ο τόπος. Αυτά ακριβώς τα στοιχεία προσπαθεί να εκμεταλλευθεί το πρόγραμμα Αγροτουρισμού που εφαρμόζεται στην Ευρυτανία σήμερα. Ο Αγροτουρισμός είναι μια νέα, ήπια μορφή τουρισμού, όπου ο επισκέπτης συναντά την σπιτική φιλοξενία, την ζεστασιά της προσωπικής επαφής των ανθρώπων, τις αγροτικές παραδοσιακές ασχολίες, τα πανηγύρια που ακόμη συνεχίζουν την παράδοση του κάθε τόπου, την απλή και όμορφη ζωή της υπαίθρου που τόσο λείπει σήμερα στον κάτοικο της πόλης. Βυθισμένη μέσα στα πανύψηλα ελάτια, στο κέντρο της Ρούμελης, γεννέθλια γη περήφανων και φιλόξενων ανθρώπων, βρίσκεται η καταπράσινη Ευρυτανία με έκταση 2047 τ. χλμ. Η πρωτεύουσα του νομού, το Καρπενήσι, κατοικείται από 10.000 άτομα περίπου που ασχολούνται κυρίως με παροχή υπηρεσιών και το εμπόριο, ενώ κύριος άξονας ανάπτυξης της περιοχής είναι η αξιοποίηση των φυσικών της καλλονών, τόσο με το χειμερινό όσο και με το θερινό τουρισμό. Σύμφωνα με έρευνα επιτροπής της ΟΥΝΕΣΚΟ που έγινε το 1991, η Ευρυτανία θεωρείται μια από τις πρώτες πέντε περιοχές του κόσμου σε καθαρότητα περιβάλλοντος και αποτελεί τη ``βάση`` για τις μετρήσεις των ερευνητικών κέντρων, θεωρώντας ότι η μόλυνση είναι μηδενική. Το κλίμα της Ευρυτανίας είναι αυτό που μάθαμε στο σχολείο ως ``ηπειρωτικό και υγιεινό``. Έχει πολύ μεγάλο υδάτινο πλούτο και τεράστια δασοκάλυψη. Τα πανύψηλα βουνά της και τα βουερά ποτάμια με τις ολόδροσες πηγές τους είναι πραγματικές σειρήνες που σαγηνεύουν όποιον θέλει να γνωρίσει την ελληνική φύση σ' όλο της το μεγαλείο, απείραχτη ακόμα από τα ``αγαθά`` του πολιτισμού. Αγγίζοντας σχεδόν τον ουρανό, οι Ευρυτανικές βουνοκορφές, οδηγούν το βλέμμα και την ψυχή όλο και ψηλότερα αλαφρώνοντας την καρδιά. Όλοι οι δρόμοι του νομού έχουν εξαιρετική βατότητα αφού στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι ασφαλοστρωμένοι, πράγμα που σημαίνει πολύ καλές συνθήκες πρόσβασης και κατά τους χειμερινούς μήνες. Αξίζει να επισκεφτεί κανείς την Ευρυτανία οποιαδήποτε εποχή του χρόνου, είτε για να απολαύσει τις μοσχομύριστες βουνοπλαγιές, που δεν γνωρίζουν τι θα πει ζέστη,

είτε για να γλυστρίσει με τα χιονοπέδιλά του πάνω σ' αυτές απολαμβάνοντας μια αίσθηση αλπικού τοπίου , τόσο σπάνια για την θαλασσινή πατρίδα μας . Το μόνο που περιμένει από σας η Ευρυτανία , δεν είναι τίποτα άλλο παρά να την προσέξετε και να την αγαπήσετε . Της φτάνει αυτό για να ανοίξει διάπλατα την αγκαλιά της και να σας καλωσορίσει .

Η ψηλότερη κορυφή της Ευρυτανίας το Βελούχι

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ – ΑΡΧΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ :

Ο γεωγραφικός χώρος που καταλαμβάνεται σήμερα από τον νομό Ευρυτανίας , πρέπει να είχε κατοικηθεί από πολύ νωρίς . Βασιζόμενοι στον Όμηρο (Ιλιάδα Β στιχ. 682 – 685) μπορούμε να πούμε σχεδόν με βεβαιότητα ότι ήδη κατά το 1100 π.Χ η Ευρυτανία είχε μεγάλη συμμετοχή σε διάφορες εκστρατείες και τοπικούς πολέμους . Πρωτεύουσα της αρχαίας Ευρυτανίας υπήρξε η πόλη Οιχαλία . Μεταξύ των τοποθεσιών που φέρονται ως πιθανές για την τοποθέτηση της αρχαίας αυτής πρωτεύουσας είναι το Κλαυσί , τα Φειδάκια και η περιοχή των Δομινών . Η προέλευση του ονόματος της Ευρυτανίας είναι ένα ζήτημα που διχάζει ερευνητές και ιστορικούς . Κατά μια άποψη παράγεται από το αρχαίο ρήμα ``ερύω`` , δηλαδή τεντώνω την χορδή του τόξου , και κατά συνέπεια ``ευρυτάν`` είναι αυτός που τοξεύει καλά , δυνατά . Ως επίθετο χρησιμοποιήθηκε η λέξη για τον πρώτο βασιλιά της περιοχής τον Εύρυτο , ο οποίος έδωσε το όνομα και στην περιοχή . Κατ' άλλους το όνομα της περιοχής οφείλεται στα πολλά νερά της : Eu + ρέω = εύρυτος περιοχή , χώρα με καλοτρεχούμενα νερά , κι όπως θα διαπιστώσετε και οι ίδιοι ο τόπος αναβλύζει από παντού ζωογόνο νερό .

Εκτός από τους Ευρυτάνες στην περιοχή κατοικούσαν οι Δόλοπτες , οι απεραντοί και οι Αγραίοι . Η θρησκεία των αρχαίων Ευρυτάνων ήταν ασφαλώς ίδια με των υπόλοιπων Ελλήνων , είχε όμως μερικά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά , προσιδιάζοντα στο χαρακτήρα και τον τρόπο ζωής τους . Έτσι λάτρευαν ιδιαίτερα το Διόνυσο και φυσικά την Άρτεμη την ``αγροτέρα`` θεά του κυνηγιού , στην οποία μάλιστα φαίνεται ότι είχε αφιερωθεί και ιερό από το οποίο προέκυψε και το όνομα της φυλής των Αγραίων . Ιδιαίτερη τιμή απέδιδαν οι Ευρυτάνες και στον Οδυσσέα , προς χάριν του οποίου είχαν ιδρύσει μαντείο το οποίο φέρεται ότι βρισκόταν στην σπηλιά της 'Αποκλείστρας'η στη 'Μαύρη σπηλιά'στον Προυσό.Είναι φυσικό αυτό,αν σκεφτεί κανείς ότι όλες οι ιδιότητες που αποδίδονταν στον ήρωα,δηλαδή πονηριά ,πολυμηχανία,εφευρετικότητα και φιλοπατρία αποτελούσαν επίσης,χαρίσματα των αγρίων και φιλοπόλεμων αυτών ορεσίβιων φύλων,που ως κύριο μέσον απόκτησης των προς το ζην είχαν τη ληστεία και το κυνήγι.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Η Αρχαία Ελληνική Μυθολογία ασχολήθηκε ιδιαίτερα με αυτή την περιοχή.Έτσι ο ίδιος ο ποταμός στις 'Μεταμορφώσεις' του Οβίδιου λέει αναφερόμενος στην ορμητική του φύση: *“Εγώ λοιπόν φουσκώνοντας,τόσο πολύ αγριεύω σαν οι βροχές οι άγριες , νερό πολύ μου δίνουν και κατεβαίνω σκάβοντας , τα όχθια ξεχειλώντας. Τότε με κύμα και θυμό , το ρεύμα μου κυλάει αρπάδεντρα , σύδεντρα και δάση από τα δάση.”*

Τις πλημμύρες του Αχελώου η φαντασία των αρχαίων τις ήθελε σαν πειστικές προτάσεις προς την κόρη του βασιλιά των Αιτωλών , τη Διηάνειρα. Η ίδια λέει στις 'Τραχίνιες' του Σοφοκλή , *“Ένα ποτάμι μ'ήθελε εμένα , ο Αχελώς , και στον πατέρα μου με τρεις μορφές εμφανιζόταν:Πότε σαν ταύρος γρήγορος , 'πο κείνον με ζητούσε ή σα φιδίσιος δράκοντας άγρια μανιωμένος , ή , πάλι , με βαριά μορφή βοδιού αντρειωμένου.”*

Ταύρος , ασφαλώς , και βόδι από τους άγριους ήχους και τις ψηλές όχθες του , ενώ 'φιδίσιος δράκοντας' από τα αλλεπάλληλα στριφογυρίσματα της κοίτης του . Λίγο ακόμα και θα υπέκυπτε ο Οινέας να δώσει την κόρη του αν δεν εμφανιζόταν ο Ηρακλής , «τινάζοντας το ρόπαλο το τόξο και τη λόγχη»! Στη μάχη που ακολούθησε ανάμεσα στους δυο ημίθεους , νικήθηκε τελικά ο Αχελώς και ο Ηρακλής απέσπασε ένα κέρατο από τον αντίπαλό του, που κατά τη διάρκεια της πάλης είχε τη μορφή βοδιού. Το πολύτιμο έπαθλο , «δώρο του γάμου έδωκε στον άξιο Οινέα».Η φοβερή αυτή πάλι συμβολίζει χωρίς άλλο , την νίκη που πέτυχε η ανθρώπινη επιδεξιότητα ενάντια στην ορμή του ποταμιού , με τα έργα που έγιναν για την περίφραξη της κοίτης του και στην αποξήρανση των ελών που σχημάτιζε . Ασφαλώς , η ολοκληρωτική ήττα του κερασφόρου θεού επιτεύχθηκε στην εποχή μας , με την ίδρυση του φράγματος , με τη βοήθεια του οποίου παράγονται σχεδόν ενάμισι δισεκατομμύριο κιλοβατόρες ηλεκτρικού ρεύματος το χρόνο.

Λίμνη των Κρεμαστών

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Από την εποχή της Ρωμαϊκής και της Βυζαντινής αυτοκρατορίας , λίγα πράγματα έχουν απομείνει στην Ευρυτανία . Μοναδική εξαίρεση στην γενικότερη έλλειψη σημαντικών ευρημάτων αυτής της περιόδου αποτελεί ο παλαιοχριστιανικός ναός του 5^{ου} αι. που ανακαλύφθηκε στο Κλαусί και είναι αφιερωμένος στην μνήμη του επισκόπου Αθηνών Αγ. Λεωνίδα και μερικές τοιχιγραφίες Βυζαντινής τεχνοτροπίας στο μοναστήρι του Προυσού , που χρονολογούνται γύρω στο 1300 . Η μεγάλη ακμή της περιοχής ήρθε κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας , όταν τα δύσβατα βουνά και τ'απάτητα κλεισορέμματα έγιναν το λίκνο της χειμαζόμενης λευτεριάς , που τη θερίευε και την κανάκευε ώσπου να αναγεννηθεί από την τέφρα της. Οι Τούρκοι αναγκάστηκαν από πολύ νωρίς να παραχωρήσουν στους ακατάβλητους κατοίκους της Ευρυτανίας κάποια αυτονομία και αυτοδιοίκηση ώστε η περιοχή να γίνει μια νησίδα καταφυγής για τους κυνηγημένους , χώρος ανάπτυξης κάθε επαναστατικού κινήματος και μήτρα διατήρησης του πνευματικού φωτός της Ελληνικής Αναγέννησης . Στα Βραγγιανά , στο Καρπενήσι , στον Προυσό , στο Φουρνά μεγαλούργησαν δάσκαλοι του γένους όχι μόνο με ελληνική αλλά και ευρωπαϊκή παιδεία όπως ο πατρο-Κοσμάς , ο Ευγένιος ο Αιτωλός , ο Αναστάσιος Γόρδιος και άλλοι . Μοναστήρια , μετόχια , παρεκκλήσια , εκκλησίες , χωμένα μέσα σε απόμερους βράχους και σπηλιές ή σκαρφαλωμένα σε απάτητα λημέρια ήταν πραγματικά καταφύγια για κείνους που εργάζονταν στο δύσκολο έργο της παλινόρθωσης της ελληνικής ψυχής . Εδώ , κατ'έξοχην , έζησαν και έδρασαν οι αρματολοί και οι κλέφτες ,

εμπνέοντας τον αγέρα της λευτεριάς και ετοιμάζοντας το φυτό απ'όπου ξεπήδησε ύστερα ο απελευθερωτικός στρατός του '21 . Εδώ γεννήθηκαν τα αθάνατα δημοτικά τραγούδια που έγιναν θούριοι για να αφυπνίσουν ένα λαό που ποτέ δεν αποδέχθηκε τη σκλαβιά του . Εδώ πάλι άνθισαν τα προεπαναστατικά κινήματα που αποτέλεσαν το προοίμιο του μεγάλου ξεσηκωμού . Ο μεγάλος ξεσηκωμός βρήκε την Ευρυτανία πανέτοιμη ενώ η προσφορά της στα χρόνια που ακολούθησαν ήταν μεγάλη .

Η κοιλάδα του Καρπενησιώτη

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής οι δύσβατες περιοχές του νομού , για μια ακόμα φορά προσέφεραν προστασία στους αδούλωτους αγωνιστές που κατέφθαναν από κάθε γωνιά της Ελλάδας για να αντισταθούν στον εχθρό . Πραγματικά , παρά την Ιταλική υποδιοίκηση που είχε εγκατασταθεί στο Καρπενήσι , στα χωριά , το πέλμα του κατακτητή δεν είχε γίνει αισθητό . Από τις αρχές του 1942 . άρχισε να οργανώνεται η Αντίσταση και ο στρατός της απελευθέρωσης . Η περιοχή οργανώθηκε διοικητικά με πρωτοφανή ταχύτητα . Στο χωριό Βίνιανη συγκροτήθηκε την άνοιξη του 1944 η πρώτη κυβέρνηση των βουνών , η ΠΠΕΑ , η οποία προκήρυξε εκλογές σ'ολόκληρη την Ελλάδα . Το Εθνικό Συμβούλιο που προέκυψε από αυτές τις εκλογές , συνήλθε στο σχολείο των Κορυσχάδων και πήρε αποφάσεις ύψιστης σημασίας για τη συνέχιση του αγώνα . Παραμένει σήμερα ο χώρος αυτός μνημείο αδιάψευστο της μαχητικής ψυχής και του αδούλωτου πνεύματος του Ευρυτάνα και θυμίζει πόσο σημαντικά πράγματα μπορούν να πετύχουν οι Έλληνες όταν είναι ενωμένοι . Στη σκοτεινή περίοδο του εμφυλίου που ακολούθησε , η περιοχή

ρημάχτηκε από τις πιάνιες συγκρούσεις των αντιμαχομένων πλευρών , πληρώνοντας βαρύ φόρο αίματος . Μέχρι τα τελευταία χρόνια ήταν αισθητός ο απόηχος και η φόρτιση των αποφράδων εκείνων ημερών , σαν να μην έφτανε τάχα ο δύσκολος καθημερινός μόχθος για την απόχτηση του επιούσιου και η αφάιμαξη του ανθρώπινου δυναμικού από τη μετανάστευση .

Το Καρπενήσι

2.2

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ – ΠΟΤΑΜΙΑ - ΠΡΟΥΣΣΟΣ

Δεν νοείται επίσκεψη στην Ευρυτανία , αν δε δείτε παράλληλα με τις υπόλοιπες περιοχές και το μοναστήρι του Προυσού , τόπο προσκυνήματος πιστών απ'όλη την κεντρική και νότια Ελλάδα ιδιαίτερα την 23^η Αυγούστου που γιορτάζει . Για να πάμε στον Προυσό , θα πάρουμε το δρόμο προς την Ποταμιά , την εύφορη περιοχή που διαρρέεται από τον Καρπενησιώτη , «τα Ευρυτανικά Τέμπη» όπως εύστοχα την ονόμασε ο σπουδαίος ευρυτάνας ιστορικός και συγγραφέας Πάνος Βασιλείου . Πρώτο χωριό στο δρόμο μας ο Γαύρος , όπου τα παλαιότερα χρόνια κάνανε την πρώτη στάση οι προσκυνητές που έρχονταν στο μοναστήρι πεζοπορώντας . Συνεχίζοντας φτάνουμε στο «Σπίτι του Ποταμού» ένα σημείο όπου πρέπει να σταθούμε για να μπορέσουμε να θαυμάσουμε το «Τύπωμα» μια τρύπα δηλαδή στην απέναντι βουνοκορφή , απ'όπου σύμφωνα με την παράδοση πέρασε η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας στο δρόμο της για το Μοναστήρι . Λίγο πιο κάτω υπάρχει ένα εικονισματάκι , όπου βρίσκονται τα «πατήματα της Παναγίας» . Αυτά είναι ένα αξιοπερίεργο και για πολλούς ανερμήνευτο , γεωλογικό φαινόμενο , καθώς στον κάθετο βράχο και ενσωματωμένα σ'αυτόν φαίνονται έξι-εφτά διαφορετικού χρώματος σχήματα που έχουν τη μορφή πατημάτων . Από το σημείο αυτό λέγεται ότι πέρασε η Παναγία για να ανέβει στο «Τύπωμα» και από εκεί στον Προυσό .

Ολόκληρη η σχετική παράδοση αναφέρει τα εξής : Ο Ευαγγελιστής Λουκάς (η ιερά πύλη του οποίου σώζεται στο μοναστήρι Κορίτσας Κλειτσού στη Βόρεια Ευρυτανία) κατά την περίοδο που βρισκόταν στην Πάτμο , ζωγράφισε μαζί με άλλες και την εικόνα που βρίσκεται τώρα στον Προυσό . για πολλούς αιώνες η εικόνα βρισκόταν και θαυματούργησε σε μεγάλο ναό στην Προύσα της Μικράς Ασίας . Κατά την περίοδο της εικονομαχίας , το 829 συγκεκριμένα , κάποιος την πήρε και την έφερε προς την Ελλάδα για να τη σώσει από την καταστροφή . Κάπου στη διαδρομή όμως την έχασε και τη βρήκαν στη σπηλιά όπου βρίσκεται τώρα το μοναστήρι κάποιοι ντόπιοι βοσκοί που για μέρες έβλεπαν μια μυστηριώδη φωτεινή στήλη να τους δείχνει το μέρος . Ο άνθρωπος που έμαθε ότι βρέθηκε η εικόνα που είχε χάσει , ήρθε στον Προυσό για να την πάρει . Καθώς λοιπόν επέστρεφε με τη συνοδεία του , νύχτωσε και έπεσαν να κοιμηθούν . Το πρωί που ξύπνησαν η εικόνα έλειπε και μια μυστηριώδης φωνή τον ενημέρωσε ότι επιθυμία της Παναγίας ήταν η εικόνα να μείνει εκεί που βρέθηκε . Κατά την επιστροφή της στον Προυσό η Παναγία πέρασε από το σημείο που είναι τα «πατήματα» και τρυπώντας την βουνοκορφή διέσχισε το βουνό . Το ασημένιο κάλυμα της εικόνας δώρισε ο Καραϊσκάκης για να θεραπευθεί από τη θέρμη που τον τυραννούσε και εξ αιτίας της οποίας έμεινε κατά περιόδους στον Προυσό για να αναρρώνει . Στο μοναστήρι λειτουργεί ενδιαφέρον μουσείο με πολλά εκθέματα όπως χειρόγραφοι κώδικες , τυπογραφημένα βιβλία , ένα σπαθί του `21 που μπορεί να ανήκε στον Καραϊσκάκη καθώς και πολλά παλιά άμφια . Το μοναστήρι υπέστη πολλές καταστροφές και πυρπολήθηκε από πολλούς επιδρομείς με τελευταίους τους Γερμανούς στις 16 Αυγούστου 1944 . Το εκκλησάκι των Αγίων Πάντων που βρίσκεται απέναντι από το μοναστήρι είναι χτισμένο στα 1754 . Μπορείτε επίσης να επισκεφτείτε το ρολόι του μοναστηριού που βρίσκεται σκαρφαλωμένο σ` ένα μικρό λοφίσκο και μετρά το χρόνο εκεί που το πέρασμά του δεν έχει καμία σημασία . Στον Προυσό αξίζει ακόμα να δείτε τους πύργους του Καραϊσκάκη , καθώς και τη ``Μαύρη Σπηλιά`` που βρίσκεται στην απέναντι άκρη του χωριού και απέχει περίπου μισή ώρα με τα πόδια από το δρόμο , μέσα σε μια διαδρομή γεμάτη λιμνούλες , τρεχούμενα νερά και καταπράσινο περιβάλλον . Η Αγαθίδειος Βιβλιοθήκη με σπάνιες εκδόσεις Λειψίας και το Κατσάμπειο Γυμνάσιο είναι δυο ακόμα από τα αξιοθέατα του χωριού . Στην επιστροφή περνούμε πάλι από το Κλειδί , το άγριο αυτό φαράγγι που πλημμυρίζει τις αισθήσεις μας με δέος και φτάνουμε στη διασταύρωση του Μεγάλου και Μικρού χωριού . Από εδώ αν στρίψουμε αριστερά , πάμε για το Μικρό χωριό , που χωμένο μες το πράσινο μας περιμένει φιλόξενα . Από εκεί πάμε για το Παλαιό Μικρό χωριό , όπου ένα τεράστιο τμήμα του βουνού κατολίσθησε το Νοέμβριο του 1962 . Εδώ σχηματίζεται τους ανοιξιάτικους μήνες , μια πανέμορφη λιμνούλα , στην οποία θα βγάλετε απίθανες φωτογραφίες . Στην πλατεία του Παλαιού Μικρού χωριού μπορείτε να δροσιστείτε στις πέντε παλιές γραφικές βρύσες του . Τον Δεκέμβριο του 1942 , στη θέση Άνω Λόγκοβες , εκτελέστηκαν μετά από βασανισμό , 13 όμηροι εκ των οποίων οι 11 ήταν από το απέναντι Μεγάλο χωριό στο οποίο μπορούμε να πάμε αν στρίψουμε δεξιά στην διασταύρωση ερχόμενοι από Προυσό . Υδάτινος πλούτος εξαιρετικός , πανύψηλα έλατα που μας υποδέχονται φιλόξενα και χαρακτηριστικά χωριατόσπιτα που διατηρούν το χρώμα της περιοχής , είναι τα χαρακτηριστικά αυτού του χωριού.

Κοντά στο Μεγάλο χωριό , στα όρια της κοινότητας με την Ανιάδα υπάρχει η τοποθεσία ``Λακκώματα`` στην οποία βρίσκεται μνημείο αφιερωμένο στη Μάχη της Καλλιακούδας που έγινε εδώ στις 28-8-1823 , καθώς και ένα πανέμορφο μικρό εκκλησάκι . Συνεχίζοντας την επιστροφή μας , μπορούμε να περάσουμε από του Βουτύρου , ένα κλασσικό Ευρυτανικό χωριουδάκι στο οποίο βρίσκεται και η μεγαλύτερη εκκλησία του νομού σε μια τοποθεσία αποθέωση του πρασίνου . Γάργαρο νερό από την πανέμορφη βρυσούλα , χορταστικό , αναβλύζει μέσα από τα έγκατα της γης για να δροσίσει τον διψασμένο επισκέπτη . Στην συνέχεια να πάμε στους Κορυσχάδες , όπου όπως έχει αναφερθεί , υπάρχει το μουσείο της Εθνικής Αντίστασης , το παλαιό μοναστήρι (1650) στα Κουμάσια , ίχνη αρχαίων τάφων και φρουρίου καθώς και απομεινάρια αρχαίου οπλουργείου στην περιοχή ``Καμίνια`` . Φτάνοντας στο χωριό μην αμελήσετε να κατεβείτε κάτω από την πλατεία , σ' ένα πέρασμα που μοιάζει με κατακόμβη , για να δείτε και να αφουγκραστείτε το βουητό του νερού που κατακυλά ορμητικά για να ενωθεί με τον Καρπενησιώτη .
(Προυνός : Υψόμετρο 920μ. , κάτοικοι 441 , από Καρπενήσι 33 χλμ. , αξιόλογο χωριό με άγρια ομορφιά και πολύ γνωστό μοναστήρι .)

2.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ-ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

α) Πληθυσμός και διακίνηση του

Κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους και την Τουρκοκρατία, ο αριθμός των κατοίκων του χωριού φαίνεται να αυξάνει με το πέρασμα του χρόνου. Κατά το 17^ο όμως αιώνα μειώθηκε. Το 1800, από όσα στοιχεία έχουμε, οι οικογένειες ήταν 30, περί τα 75 άτομα, με μέσο όρο γέννησης 4 παιδιά ανά ζευγάρι.

Η αύξηση του πληθυσμού συνεχίστηκε και κατά την Γερμανοϊταλική κατοχή που ο πληθυσμός έφτασε να είναι περί τις 80 οικογένειες και 380 άτομα. Από τότε και στο εξής έχουμε συνεχή μείωση, ιδίως μετά τον εμφύλιο, ώστε το 1994 να έχουμε δημότες 248 και μόνιμους κάτοικους 30.

Από το 1800 οι μετανάστες στο εξωτερικό ήταν λίγοι και αυξάνονταν συνεχώς, ιδίως το 1850 και κυρίως μετά το έτος 1945, μέχρι και σήμερα.

Μικρή Στατιστική.

Ο πραγματικός πληθυσμός της Κοινότητας (με βάση τον οποίο γίνονται και χορηγήσεις - πιστώσεις στην Τ.Α.) ήταν στην απογραφή του 1981: 212 κάτοικοι και στην απογραφή 1991: 134 κάτοικοι (άνδρες 67, γυναίκες 67). Μείωση δηλαδή κατά 36,8 % και έναντι του 1940 μείωση 64,8%.

Δημοτολόγιο.

Ο «Νομικός» πληθυσμός (οι εγγεγραμμένοι στο Δημοτολόγιο της κοινότητας) είναι 215, άνδρες (Α) 105 και γυναίκες (Γ) 110. Κατά ηλικία : α) ως 30 χρονών : 46, (Α26, Γ20). β) 30-65 χρονών : 116 (Α61, Γ55). γ) 65 χρονών και άνω : 53 (Α18, Γ35).

Εκλογές.

Σους εκλογικούς καταλόγους είναι εγγεγραμμένοι: 239 (Α101, Γ138). Από αυτούς 24 είναι Δημότες Προυσσού. Νέοι. Δημότες Προυσσου, νέοι 20-30 χρονών : 34 (Α20, Π 4). Από αυτούς έχουν γνώσεις : Δημοτικού 2, Γυμνασίου 5. Λυκείου 17. ΤΕ11, ΑΕΙ 8.

β) Ασχολίες – βιοποριστικά

Πριν το 1800 το χωριό ήταν αγροτοποικιμικός οικισμός. Μετά την Τουρκοκρατία οι κάτοικοι καλλιεργούσαν και τα χωράφια της ποταμιάς και αρκετοί διατηρούσαν μεγαλύτερα κοπάδια ζώων (διότι η κοινοτική περιφέρεια ήταν μεγάλη). Αρκετό εισόδημα είχαν και από τους μετανάστες, ιδίως μετά το 1860 και από τη σηροτροφία. Κάθε σπίτι ήταν μια μικρή βιοποριστική μονάδα, που προσπαθούσε να τα «βγάλει πέρα», με τις δικές του δυνατότητες. Σήμερα οι μόνιμοι κάτοικοι κυρίως αποζούν από συντάξεις και μεταναστευτικό συνάλλαγμα. Σημαντική βοήθεια, από παλιά, με δωρεές προς την Κοινότητα, είχαμε κυρίως από τους μετανάστες.

2.4. Ο ΚΑΙΡΟΣ

Το χωριό μας βρίσκεται σε γεωγραφικό μήκος 21 μοίρες και πλάτος 38 μοίρες δηλαδή στην εύκρατη ζώνη και σε υψόμετρο 960μ.

Μέτριες βροχοπτώσεις το χειμώνα ξηρό και δροσερό θέρος. Το χιόνι και οι καταιγίδες συνοδεύονται κυρίως από βόρειους ανέμους (κατά 48%). Τις περισσότερες μέρες του χρόνου πνέουν Β και ΒΔ άνεμοι που φέρνουν συνήθως βροχές και δροσιά. Όταν η κορυφή της Καλιακούδας είχε «κατσιούλα» από νέφη ήταν βέβαιη η άμεση κακοκαιρία. Όταν έβγαине ομίχλη στους «κήπους» η άλλη μέρα θα ήταν βροχερή.

Προγνωστικά του καιρού : Τις πρώτες μέρες του Αυγούστου εξέταζαν τα «μερομήνια» οι βλάχοι και οι Σαρακατσαναίοι. Κάθε μέρα αντιπροσώπευε και αντίστοιχους μήνες αρχίζοντας από τον Αύγουστο με το παλιό ημερολόγιο.

Άλλα προγνωστικά : Ζεστές μέρες το χειμώνα : θα επακολουθήσει κακοκαιρία. Εμφάνιση ουράνιου τόξου ; θα σταματήσει η βροχή. Όταν τα έλατα έχουν πολλά κουκουνάρια : βαρύς χειμώνας. Όταν το πρωί έχει πάχνη και νέφη μπροστά στον ήλιο : θα βελτιωθεί ο καιρός. Όταν στο φεγγάρι γύρω είναι φωτεινός κύκλος : θα χαλάσει ο καιρός. Όταν είναι κόκκινη η δύση : την άλλη μέρα θα είναι καλός καιρός.

Όταν η γάτα νίβεται στο Νότο : βροχή. Και όταν στον Βορρά : θα είναι ξέρα. Όταν τα πουλιά στρώνουν στη γη ; αναμένεται χιόνι. Όταν ο μπούφος σκούζει τη νύχτα σε ζερβό μέρος : χειρότερος καιρός. Και όταν σε προσηλιακό : βελτίωση του καιρού. Όταν τα μερμήγκια σταματήσουν τις εργασίες : κακοκαιρία. Όταν ο κόκορας λαλεί αποβραδής στο κοτέτσι: ο καιρός θα αλλάξει. Όταν οι μύγες τσιμπάνε : θα χαλάσει ο καιρός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Φυλλάδιο – «τουριστικός οδηγός – Καρπενήσι `94»
2. Φυλλάδιο – «τουριστικός οδηγός – Ευρυτανία»
3. “ Χρονικό των Κορυσχάδων “ Κωνσταντίνος Α. Σαρρής (το χωριό Κορυσχάδες Ευρυτανίας στη διαδρομή του χρόνου .) Ιστορικές εκδόσεις Στέφανος Δ. Βασιλόπουλος , Αθήνα 1998 .